

چهل سال فعالیت رسانه یی افغانها در تورنتو

کریم پیکار پامیر

۲۰۲۰ میلادی

مشخصات کتاب

نام کتاب : چهل سال فعالیت رسانه یی افغانها در تورنتو

مؤلف : کریم پیکار پامیر

ناشر : انجمن دانش در کانادا

طرح و دیزاین پشتی: ثنا متین نیکی

تیراژ : پنجصد جلد

محل چاپ : تورنتو – کانادا

سال چاپ : ۲۰۲۰ میلادی

مقدمه

آنگاه که از "بید حادثه"، در اوایل سال ۱۹۸۳ میلادی با همسر و دو فرزندم وارد شهر مونتريال مربوط ایالت کیوبک کانادا گردیدم، دیدم تنی چند از هم میهنان آواره شده ی دیگر نیز قبل از من به این شهر وارد شده اند.

چون آن شب و روز، تقریباً آغاز جریان پناهندگی افغانها در کشور پهنای کانادا شمرده میشد، طبعاً هنوز از جنب و جوش اجتماعی و فعالیتهای اقتصادی و فرهنگی، آنطور که باید، اثری سراغ نمیشد، مگر آنچه بملاحظه میرسید تنها برخی از نشست ها، سخن ها و دید و وادید های محدود سیاسی، آنهم بخاطر جریان جنگ و بی سر و سامانی کشور بود که بعضی اوقات منجر به راه اندازی اعتراضات ضد تجاوز قشون روسی به افغانستان نیز میشد.

در آن ماه ها و سالها، از نشریه های نوشتاری یا رادیویی و تلویزیونی افغانها نیز خبر و اثری نبود. به یاد دارم، تازه سال ۱۹۸۴ میلادی فرا رسیده بود و در همان سال، برای نخستین بار نشریه ی قلمی ای از سوی ناشران نا شناس آن بنام "مبارزان راه آزادی افغانستان" برای مدتی در سراسر مونتريال و بصورت خاص در میان افغانهای مقیم آن شهر منتشر گردید که در هر شماره ی آن، از مبارزه علیه اشغالگران روسی، دولت دست نشانده در کابل، انحرافات "تنظیم" های اسلامی از راه آزاده گی و آزادی خواهی و آینده ی افغانستان سخن گفته میشد. آنچه پس از آن در اواخر سال ۱۹۸۴م بملاحظه رسید، دو مجموعه ی شعری بنام های "حماسه ها" و "انگیزه ها" از طرف کریم پیکار پامیر چاپ و توزیع گردید. در اوایل سال ۱۹۸۵م بود که نشریه ی دیگری بنام "مهاجر پیغام" به زبانهای پشتو و فارسی در

بیست صفحه به نشر رسید. نشریه ی مذکور از سوی " انجمن اسلامی افغانها در کیوبک " چاپ می رسید.

و اما در شهر تورنتو :

وقتی در سال ۱۹۸۵ میلادی از ایالت کیوبک به ایالت انتاریو و شهر بزرگ تورنتو کوچیدم، علاوه از آنکه تعدد افغانها در این شهر به چشم می خورد، مگر فعالیتهای تجارتی (فعالتهای تولیدی و مغازه داری و خرید و فروش) وجود نداشتند. آنچه ملاحظه میشد، از نظر ساختارهای صنفی، نهاد صنفی ای بنام " اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو " بود که ارگان نشراتی اتحادیه ی مذکور تحت عنوان " ندای مهاجر " در هر ماه بصورت قلمی به نشر می رسید، مجله یی تحت عنوان " گلستان " در اختیار افغانها قرار میگرفت و برنامه ی رادیویی تحت عنوان " رادیو صدای ملی افغانستان " به گوینده گی آقای (روشان خادم) به زبانهای پشتو و انگلیسی شنیده میشد.

نهاد دیگری که در جریان سالهای ۱۹۸۵-۱۹۸۶ م داخل فعالیت گردید عبارت بود

Afghan children Charity fund

طوری که از نام این نهاد پیداست، از طرف زنده یاد (شهربانو) دختر استاد خلیل الله خلیلی تلاش بعمل می آمد تا از این طریق برای کودکان جنگزده و یتیم افغانستان مساعدت های مالی جمع آوری نماید.

در جریان همین سال، شاهد براه اندازی تظاهرات خیابانی افغانهای مقیم تورنتو علیه اشغالگران روسی هم بودم که گهگاهی به مناسبت های مختلف صورت میگرفت. یعنی تا آن زمان و چند سال پس از آن نیز، تمام هم و غم افغانهای مقیم تورنتو را نگرانی های ناشی از نا بسامانی های خونین کشور عزیز ما افغانستان و تبعات آن مانند نفرت داشتن افراد و عناصر حزبی، جهادی و تنظیمی از یکدیگر، موضعگیری های سفت و سخت ایدئولوژیک و جرو بحث های تند سیاسی میان اعضای کمیونیتی

کوچک افغانها تشکیل میداد. این، همان ماه ها و سالهایی بود که هنوز از فعالیتهای قابل ملاحظه ی تجارتی هموطنان ما در تورنتو اثری دیده نمیشد.

هر قدر ماه ها و سالها سپری میشدند، باساستداوم جنگها و خشونت های بی مانند و مداخلات بی مروتانه ی کشورهای خارجی (بخصوص ایران و پاکستان) و کشتارها و ویرانگریهای دهشت بار داخلی، به تعداد فراریان و پناهنده گان به کشورهای مختلف جهان و از جمله، کانادا و بخصوص در شهر تورنتو افزوده میگشت. در میان پناهجویان افغانستان، افراد تجارت پیشه، تحصیل کرده، اهل کسبه، هنرمند، نویسنده، شاعر و نامه نگار و امثالهم وجود داشتند که به تدریج و به مرور زمان موقعیت خود و کشور متوقف فیها را خوبتر می شناختند و با تثبیت موقعیت های شهروندی و کسب تجارب لازم، اقدام به آموزشهای علمی و فعالیتهای اقتصادی و فرهنگی مینمودند. لهذا تا اواخر دهه ی ۲۰۰۰ و اوایل دهه ی ۲۰۰۱ میلادی، همانطور که بالتدریج تعدد و تراکم افغانهای پناهنده صورت میگرفت، به همان اندازه کودکان، نوجوانان، جوانان و حتا میانه سالان ما با استفاده ی معقول از فرصت ها و سهولت های جامعه ی پیشرفته ی کانادا، توانستند شامل مکاتب، کالج ها و یونیورسیتی ها گردیده و بخشهایی از آنها هم مشغول کارهای حرفه یی، تولیدی و تجارتی شوند. چنانکه، امروز خوشبختانه دیده میشود که صد ها تن از جوانان افغان که با موفقیت از کانون های علمی فارغ گردیده اند، بعنوان داکتران طب، وکلای مدافع، افسران پولیس، مهندسان، سیانسانان و مدرسان معارف مشغول کار و خدمتگزاری هستند.

همچنان تعداد زیادی از هم وطنان ما با گشایش مراکز خرید و فروش اجناس و امتعه و کسب و کار شریفانه در خدمت جامعه قرار دارند. به همین سلسله، تعداد دیگری از فرهنگیان ما با داشتن سوابق کاری، با احساس مسوولیت در قبال اوضاع آشفته ی میهن و به منظور جلوگیری از رکود و فراموشی ارزشهای فرهنگی افغانها، دست بکار شده در مواقع مختلف و شیوه های متنوع، مصروف کار های رسانه یی گردیدند.

چون موضوع اصلی و عمده ی این اثر را همین بخش (فعالیت های فرهنگی و تنویری) هموطنان عزیز ما در شهر بزرگ تورنتو تشکیل میدهد، بنابراین، به منظور روشن شدن و روشن ماندن تاریخ این سلسله از فعالیتها، اینک تاجاییکه برای صاحب این قلم مقدور است، میخواهم از وجود فعالیت رسانه های سه گانه (نوشتاری، گفتاری و تصویری) به اضافه ی رسانه ی جدید المروج تلفونی افغانها در تورنتو یاد نمایم.

اما قبل از همه وظیفه ی خود میدانم از همکاریهای صادقانه و فرهنگدوستانه ی جناب پوهندی داکتر حسین دانشور سابق رییس اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو که یک سلسله از نشریه های سال های ماضی و مشوره های لازم را در اختیار اینجانب قرارداد، اظهار سپاسگزاری نمایم. همچنان از آقای روشن خادم فرهنگی پرتلاش نیز ابراز تشکر میکنم که یک سلسله از نشرات و اسناد مربوط به فعالیت های فرهنگی – اجتماعی خویشان را در اختیار من قرارداد.

همچنان وظیفه ی انسانی و اخلاقی خویش می پندارم از مساعدت مالی هموطن دانشمند، با احساس و عضو فعال انجمن دانش (**جناب عبدالباری جمال**) در جهت طبع و نشر این اثر، یادآوری و اظهار امتنان نمایم.

کریم پیکار پامیر

اپریل ۲۰۲۰م تورنتو

فصل اول

رسانه های نوشتاری در تورنتو

ندای مهاجر:

نخستین نشریه یی که در سال ۱۹۸۵ میلادی در شهر تورنتو دیدم و خواندم "ندای مهاجر" ارگان نشراتی "اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو" بود. این نشریه چنانکه متذکر شدم بگونه ی قلمی و ابتدایی (بدون تایپ و ویزاین کمپیوتری)، به رنگ سیاه و سپید در هر ماه در بیست و چهار صفحه به زبانهای پشتو و فارسی دری به نشر میرسید. نشریه ی مذکور به مرور زمان سیر تکاملی خودش را پیمود و بعداً بگونه ی تایپ شده و منظم تر بچاپ میرسید تا آنکه در سالهای بعد به یک نشریه ی اخباری دروازه تا شانزده صفحه نشر میگردد.

در صفحات این نشریه مطالب سیاسی، اجتماعی، ادبی و فرهنگی با گزارشهای جنگ در افغانستان و نیز مسایل صنفی و کمیونیتی گنجانیده میشدند.

افغان میاشتنی :

این نشریه نیز ارگان نشراتی " اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو " بود که در هر ماه به شکل اخباری، تایپ شده و دیزاین بهتر در دوازده تا بیست و چهار صفحه به نشر میرسید.

وحدت ملی :

در اواخر دهه ی دوهزار میلادی بود که ارگان نشراتی اتحادیه ی مذکور، اسم " وحدت ملی" بخود گرفت و در هر ماه بصورت مجله ی رنگین در بیشتر از چهل صفحه از طرف کمیته ی فرهنگی این نهاد به نشرات آغاز نمود. در صفحات این مجله، مطالب متنوع (گزارشهای کمیونیتی، مقالات، داستان، اشعار و غیره) گنجایده میشدند.

در همینجا لازم میدانم شرح مختصری را که جناب پوهندوی داکتر حسین دانشور سابق رییس اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو، مبنی بر پرسش اینجانب پیرامون سیر تکاملی نشریه های اتحادیه بصورت اختصاصی ارائه نمود، درج نمایم:

" اولین نشریه ی اتحادیه افغانهای مقیم انتاریو به نام ندای مهاجر (دمهاجرژغ) بود که در سال ۱۹۸۵ به شکل قلمی توسط کمیته ی فرهنگی اتحادیه به نشرات خود آغاز کرد و بعد از سال ۱۹۸۷، همینکه امکانات مالی و پرسونل کاری اجازه داد، به صحافت اخبار، بیشتر رسیدگی بعمل آمد و تا اواسط سال ۱۹۹۲ به نشرات خود ادامه داد و در طول هشت سال فعالیت خود، این جریده، سهم خود را به وجه احسن در میان نشرات معتبر و ملی افغانهای مهاجر ادا نموده است. نشریه ی "ندای مهاجر" در جهت بیان حقایق اخباری، تحلیل عملها و عکس العمل ها با ارتباط به مسأله ی کشور در شروع، بصورت یک مجله ی سه ماهه و از سال ۱۹۸۷ به بعد، به شکل ماهنامه ترتیب و بدست نشر سپرده شده است... ندای مهاجر جنایات نا بخشودنی باند های مزدور خلق و پرچم و بادران روسی شانرا علیه مردم بی دفاع ما به صورت صریح و منظم به اطلاع خوانندگان رسانیده و از جهاد برحق مردم خویش دفاع به عمل آورده است. بعد از آنکه شیرازه ی کمونیزم بین المللی در اتحاد شوروی سابق از هم فرو ریخت و حکومت خلق و پرچم سقوط کرد و باب دیگری در تاریخ بخون نوشته شده ی کشور مفتوح گردید... رسالت ندای مهاجر نیز تغییر خورد... در همین وقت بود که ماهنامه ی "افغان میاشتینی" که در حقیقت تداوم کار جریده ی ندای مهاجر بود، به نشرات خود ادامه داد. این نشریه بصورت مشخص روی مسایل مربوط به جامعه ی افغانها در کانادا و موضوعات کانادا تا آنجاییکه به زندگی و منافع ایشان و سایر مهاجرین ارتباط داشت، به نشرات خود می پرداخت... باید یادآور شد که ماهنامه ی افغان میاشتینی بنابر مقتضیات زمان، به زودی از نشرات بازماند و در عوض آن، نشریه "وحدت ملی" بعنوان یگانه ارگان نشراتی اتحادیه ی افغانها به شکل مجله عرض اندام نمود..."

معرفت :

نشریه یی بود که به مسوولیت آقای غلام معصوم اخلاص بصورت ماهیانه و طی شانزده صفحه در سال ۱۹۸۶ میلادی در تورنتو بچاپ میرسید. در صفحات این نشریه، مطالبی از قبیل واقعه ی ششم جدی، قوانین شهروندی در کانادا، اشعار ارسالی، ضرب المثلها و غیره گنجانیده میشدند.

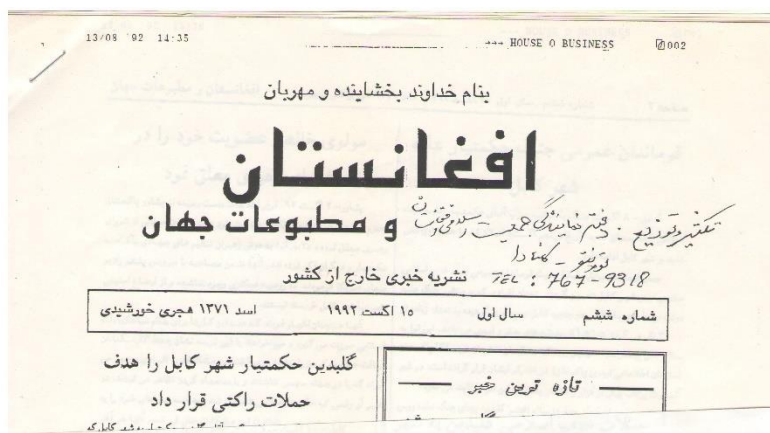
ابلاغ :

نشریه یی بود که عمدتاً بصورت قلمی طی چند صفحه از سوی طرفداران حزب "جمعیت اسلامی افغانستان" در تورنتو بچاپ میرسید. نشریه ی مذکور عمدتاً به مسایل مربوط به اندیشه و کارکرد های حزب جمعیت اسلامی در افغانستان می پرداخت و در جبین آن تذکر داده میشد که "دفتر نماینده گی جمعیت اسلامی افغانستان- زیر نظر هیأت تحریر". اما پس از مدتی کوتاهی، روی هر دلیلی که بود، از نشر باز ماند.

افغانستان و مطبوعات جهان:

درواقع، "بولتن" چند صفحه یی بود که ازطرف "دفتر نماینده گی جمعیت اسلامی افغانستان" بصورت تایپی به نشر میرسید و بگونه عمده روی مسایل حزبی و گزارشات مربوط به کارکردهای سیاسی و نظامی "جمعیت اسلامی" و سایر احزاب سیاسی و نشر اخبار جبهات داخل افغانستان می پرداخت پرداخت.

چراغک :

این نشریه در سال ۱۹۹۴ میلادی توسط آقای محمد علم فریاد در تورنتو چاپ رسا نیده میشود. "چراغک" هم مانند سایر نشریه های هموطنان عزیز ما، بصورت عمده راجع به مسایل افغانستان، فعالیتهای مجاهدین، خواستها و آرزو های مردم ما میپرداخت. عمر این نشریه نیز متأسفانه کوتاه بود.

صدای افغانستان :

این ماهنامه، در بیست و هشت صفحه ی اخباری و با شعار " بیانگر خواسته های اکثریت خاموش مردم افغانستان " به مدیریت آقای عنایت شریف ژورنالیست و گوینده سابق رادیو تلویزیون افغانستان به نشر میرسد. مطالب این نشریه را اخبار، گزارشات، مقالات، داستان، معلومات اجتماعی و تجارتي و غیره تشکیل میداد.

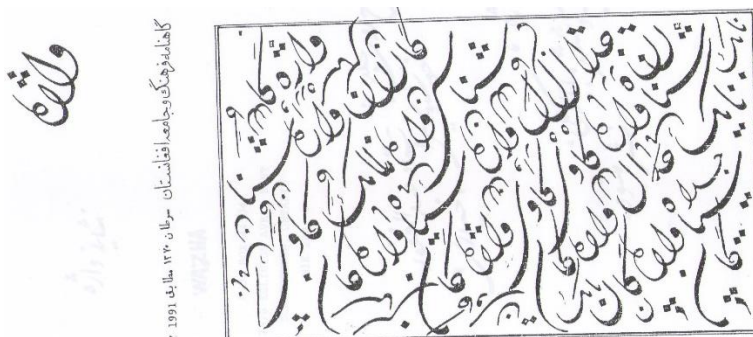
انیس :

نشریه ی مذکور مدتی در هر ماه بصورت اخباری و سیاه و سفید از طرف نهادهای بنام " بنیاد فرهنگ افغانستان " به مسوولیت آقای اسدالله شعور در تورنتو بچاپ میرسید و موضوعات فرهنگی و ادبی و کلتوری افغانستان را پوشش میداد. باید علاوه شود که از نظر تاریخی، روزنامه ی " انیس " در سال ۱۳۰۶ خورشیدی توسط زنده یاد غلام محی الدین انیس در کابل تأسیس گردید و پس از قتل وی توسط محمد نادر خان، روزنامه ی مذکور، بعنوان ارگان نشراتی دولتهای وقت به نشرات خویش ادامه داد.

واژه :

مجله یی بود که تحت شعار " گاهنامه ی فرهنگ و جامعه ی افغانستان " بصورت ماهوار بکوشش آقای (باباکوهی) به نشر میرسید و عمدتاً روی مسایل اجتماعی، هنری و ادبی تمرکز میکرد.

قطره :

قطره مجله یی بود با پشتی رنگین، دیزاین و قطع و صحافت کمپیوتری که تحت نام "مجله ی فرهنگی، اجتماعی و تفریحی جامعه ی افغانان در کانادا" بصورت ماهنامه به نشر میرسید. مؤسس این مجله آقای یوسف صافی و مدیر مسوول آن آقای ناظم عظیمی بود. این مجله در بیست صفحه با مطالب متنوع، مصاحبه ها، وجیزه ها و اشعار میهنی و عارفانه چاپ میشد.

هفته فام :

نشریه ی مذکور، چنانکه از نامش پیداست، ماهنامه ی عمدتاً طنزی بود که بصورت تایپی و پستی رنگه توسط آقای فرهاد لیبیب مؤسس " کانون فرهنگی باختر" در تورنتو نشر میشد. زبان این نشریه، همان زبان خاص کابلی معنا دار و در عین حال، چُنْدُک برانگیز و خواندنی بود.

سبا :

نشریه یی بود که در چهل و هشت صفحه ی تایپی و در ساختار "بولتن" ماهیانه ی خبری و اطلاعاتی به مسوولیت زنده یاد غلام نبی خاطر روزنامه نگار سابقه دار افغانستان در تورنتو به نشر میرسید و حاوی مطالب خبری، ادبی، گزارشی، انتقادی و مصاحبه ها با شخصیت های سرشناس کمیونیتی افغانی بود.

لمر :

ماهنامه ی " لمر" بصورت تایپی و کمپیوتری در چهل و هشت صفحه و با مطالب متنوع سیاسی، اجتماعی، ادبی و فرهنگی به مسوولیت آقای عبدالقدوس لودین با شعار " ناشر اندیشه های آزاد، ملی و اسلامی افغانهای باشنده ی انتاریو- کانادا" به نشر میرسید. ماهنامه ی مذکور وسیعاً در شهر بزرگ تورنتو توزیع میگردید.

گدھیواد :

نشریه یی بود مانند " لمر " که در هر ماه طی دوازده صفحه با مطالب مختلف سیاسی، تاریخی، گزارشی، مصاحبه ها، شعرو ادب و غیره به مسوولیت آقای میا روشن خادم در دوازده صفحه چاپ و پخش میشد. آقای روشن خادم برای مدتی برنامه ی رادیویی نیز در ایالت انتاریوی کانادا داشت که مسایل مربوط به اوضاع افغانستان را به زبان های فارسی، پشتو و انگلیسی بیان مینمود. برنامه ی رادیوی مذکور را در فصل دیگر در ردیف رسانه های صوتی بازهم معرفی خواهیم نمود.

ساروان :

این نشریه ی نوشتاری نیز در سال ۱۹۹۱ میلادی از طرف آقای میا روشن خادم، بصورت تایپی و کمپیوتری طی چهار صفحه به زبانها ی ملی (پشتو و فارسی) در بزرگ شهر تورنتوی کانادا به نشر میرسید.

باید گفت که نشریه ی " ساروان" بعنوان ارگان نشراتی " دپشتو کلتوری تولنی" به نشر رسانیده میشد.

افغان ملت :

این نشریه نیز در سال ۱۹۸۸ میلادی توسط آقای میا روشن خادم در چهار صفحه با قطع بزرگ و بگونه ی تایپی و کمپیوتری بحیث ارگان نشراتی " د افغان تولنپال ولسواک گوند" (بخش اروپا و امریکایی شمالی) در هر ماه طبع و توزیع میگردید. در صفحات این نشریه مطالب متنوع مانند " ملت مه وژنی"، " اعلامیه محمد ظاهرخان..."، "ضرورت یک حکومت انتقالی در افغانستان"، اشعار، مصاحبه ها و اعلانات به چاپ میرسیدند.

شهاب :

ماهنامه ی " شهاب " ارگان نشراتی " اتحادیه ی خراسان " درکانادا بود که بصورت تاییبی در دوازده تا شانزده صفحه، با درج مطالب مختلف سیاسی، ادبی، اجتماعی و فرهنگی و تبصره های خاص روی اوضاع نابسامان افغانستان درشهر تورنتو انتشار می یافت. نشریه ی مذکور تحت نظر کمیته ی فرهنگی اتحادیه ی خراسان به نشر میرسید که بیش از چند سال دوام نکرد.

ویرانه :

این نشریه بصورت تایپی و اخباری، هر دو هفته یکبار طی دوازده صفحه، بحیث ارگان نشراتی " رادیو صدای افغانستان" و به مسوولیت آقای نصیرخالد به نشر میرسید. موضوعات منتشره در این دو هفته نامه را علاوه از آگاهی های تجارتي، تبصره های سیاسی، خبرهای کمیونیتی و مقاله های متنوع تشکیل میدادند.

فروشگاه بزرگ شیر
(6)289-0095
محل فروش گوشت حلال و دیگر
نان خاص شور بازار خوش مزه تر از
منزل تکتانی شور
فروش کس، سی دی و
جای سیاه اصلی به قیمت ۵۵ دلار و از
Eglinton Ave.E.
در تقاطع Denison

فروشگاه مواد غذایی
(6)755-9382
گوشت حلال، انواع برنج،
ترشیجات و دیگر ضروریات
فروش سی دی و کارتهای تلفون راه
Lawrence ave E. @ warden

شیر
(416)46
فروشن عیده و
سی دی و قلم
بیار به شیر سر بزنید.
که وارد مینماید دیدن
شید. در کمال احترام
927 Danforth

فروشگاه شیر
سی دی و قلم،
احتیاجات منزل
3160 Eglinton
Tel(416)24

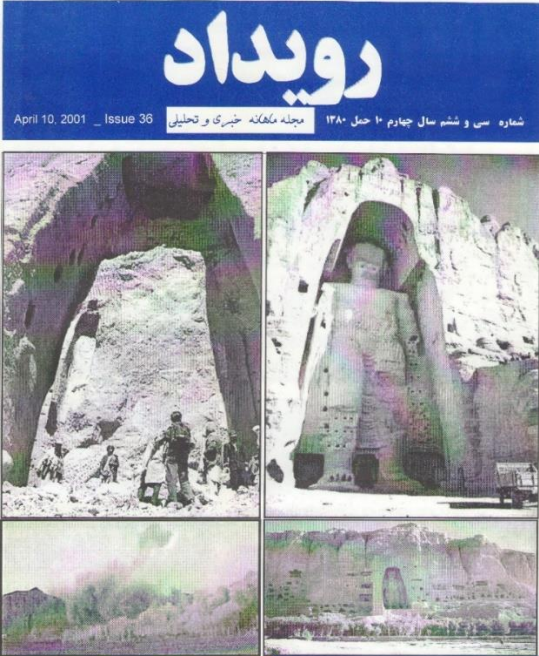
ویرانه
ارگان نشراتی رادیو صدای افغانستان، تورنتو

دوشنبه ۶ ماه
دو هفته نامه ویرانه
سال اول

روز پیروزی اسلام بر کمونستان
محمد ظاهر شاه به کشور بر
ور با شکوه خاص تجلیل شد.

رویداد :

" مجله ماهانه خبری و تحلیلی " بنام " رویداد"، با دیزاین و قطع وصحافت موزون و پستی رنگین طی بیست صفحه درشهر بزرگ تورنتو به نشر میرسید. مسوولیت نشر و پخش این ماهنامه را ژورنالیست سابقه دارکشور آقای عنایت شریف بدوش داشت. مسایل اجتماعی، هنری، ادبی، طبابتی و گزارشهای محلی و غیره، مطالب مندرج صفحات این نشریه را احتوا مینمودند.

رویداد

شماره سی و ششم سال چهارم ۱۳۸۰ مجله ماهانه خبری و تحلیلی April 10, 2001 _ Issue 36

فالین فروشی یوسف
انتقال پول شما به پاکستان، افغانستان و آلمان
دائر به دائر در کمتر از یک دقیقه
بزرگترین وارد کننده عمده فالین های موری ریشه ابریشمی
، پانداز ها ، فالینچه ها به سبزه های مختلف در امریکای شمالی
با اصداد آسان و قیمت ارزان شمشو کشگری، و رفوی فالین
تلفون : 163 Queen St. East (416) 359-1690

بفکر خرید یا فروش خانه هستید؟
با مشاور مورد اعتماد تان
ماری شریف
تماس بگیرید
Mary Sharif 416-298-6000

ندای صلح :

" ماهنامه ی انجمن صلح افغانستان(ا.صا) " نشریه یی بود که با نشرو نگارش مطالب صلحجویانه و به آرزوی قطع جنگ و جنایت در افغانستان، بصورت کمپیوتری و منظم در هر ماه از سوی شاعر درد آشنای میهن آقای (علیشاه احمدی عُبَاب) در شهر تورنتو تکثیر میگردید. ماهنامه ی مذکوره تنها در شهر بزرگ تورنتو، بلکه در ایالت نیویارک امریکا و جا های دیگر نیز پخش و نشر میشد.

پگاه :

"پگاه" بمثابة ی ماهنامه ی اجتماعی – فرهنگی، بصورت سیاه و سفید طی بیست و چهار صفحه بگونه ی منظم، به مسوولیت کریم پیکارپامیر در شهر بزرگ تورنتو به نشر میرسید. هرچند درجبین این ماهنامه، جمله ی "اجتماعی و فرهنگی" میدرخشید، ولی موضوعات عمده ی آنرا مسایل سیاسی، تبصره ها، اشعار، مصاحبه ها، داستان و گزارشهای داخلی و خارجی و مبارزه ی فکری و قلمی علیه گروه متحجر طالبان و سایر بیگانه گان در افغانستان تشکیل میدادند. سلسله ی نشر این ماهنامه از سال ۱۹۹۵ الی ۱۹۹۹ میلادی ادامه داشت.

پیام وجدان :

بحیث ماهنامه ی اخباری، تایپی و کمپیوتری با دیزاین و صفحات (ستندرد) به مسوولیت آقای عبدالاحد ترکمنی در شهر بزرگ تورنتو به نشر میرسید. گفتنی است که این نشریه، اساساً در سال ۱۳۴۴ خورشیدی (دهه ی قانون اساسی افغانستان) از طرف زنده یاد عبدالرووف ترکمنی تأسیس گردید و آقای عبدالاحد ترکمنی، فرزند ارشد زنده یاد عبدالرووف ترکمنی در کانادا، به نشر مجدد آن اقدام نمود. آقای ترکمنی بحیث روزنامه نگار مجرب، مطالب متنوع سیاسی، محلی، اجتماعی و فرهنگی را روی صفحات "پیام وجدان" انعکاس میداد.

پیام وجدان

PAYAM-E-WEDGEDAN

مال تأسیس ۱۳۴۴ شمسی - مؤسس: عبدالرووف ترکمنی

شماره شصت و نهم مسلسل (۲۰۹) ۲۵ نور ۱۳۷۹ ش ۱۵ م ۲۰۰۰ م • تورنتو

هفت و هشت نور، تداوم افراط و تفریط

ز تا فردا، فاصله بسیار کوتاهست، تنها بیست و چهار ساعت، مدتی که زود می‌گذرد و به اموش می‌شود. ولی آیا مردم کشور ما مرکز دو روز هفت و ۸ نور را که در دوسم ماه سال فاصله ۱۲ سال از یکدیگر می‌نویشت ملت افغان را تغییر داد. فراموش خواهند کرد؟ کشور ما روزهای ماندگار زیادی دارد. روز آزادی افغانستان از قید استعمار انگلیس، ن روز هاست که هواره افغان، سربلندی و غرور به همراه دارد. اما روزهای ۷ و ۸ نور، در تاریخ سرزمین ما به فراموشی سپرده نخواهد شد. فاصله میان افراط و تفریط، با به خطای تر تفریط و افراط را در حافظه نسل موجد و در حافظه تاریخ کشور ما برای نسل خواهد آمد همراه با تلخی، حسرت، سرکشنگی، سرگ و مانع خطه خواهد کرد.

ملت نور، به عنوان روزی در تاریخ کشور ما باقی خواهد ماند که قدرت قاطعاً نیرومند با آروزی تسخیر جهان و احیای ساختن عدهای از افراد همین ملت، صداقت و اخلاص نسلی افغان تغییر و تحول در زندگی افغانها بودند. در راه نابودی مفسدات فرهنگ، تاریخ، شخصیت ملی مردم ما به کار انداخت.

افغان که ملی اثر کمبند آزادی از استعمار انگلیس، خود را از جریان سریع انکشاف دن می‌دید. افغانستان را با کشورهای که ملت ما در آغاز همین قرن به استقلال رسیده سیم می‌کرد و فاصله میان خود و کشورهای دیگر را بسیار درناک و غیر قابل تصور ددها هزار افراد درس خوانده، متخصص و فنیستی که خود را مسئول و مستعد نجات عقب ماندگی و دوری از جریان سریع ترقی جهان می‌دانستند، در خفاي کشنده عدم نام ملی، و بی مسئولیتی و بی نظری زمامداران بیگانه از مردم به کام آزادهای سرخ و زرد و د و دای اندیشه شان با تارهای خشکوت تشنه‌های بزرگ سرمایه و قدرت بسته مصری که دولتمردان مسئول و وظیفه شناس در کشورهای دیگر چون چین، جاپان، چین، مالزی، اندونزی، هند، ترکیه، مصر، سوریه و ... و ... ملت خویش را به دور یک محور می‌نواختند. در کشور ما تعدد به خرج می‌رفت تا ملت واحد کهن سالی را که ناشن ث و اقتدار منطقه بود، به دور محورهای تقای قومی، مذهبی و زبانی پراکنده سازد و این ز اجتماع به دور یک هدف و مرام ملی تکامل طلب مانع شود.

بین افغانی با میسون که برای ظهور یک مرکز واحد رهبری ملی حیثیت زهر داشتند، برتری جوان و عوامان تسخیر و تحول در کشور به سوی جاده‌های سبز و سبز و آفرینش و تحقق یافتن رشد نبود و به سرطانی در پیکر جامعه کثیر الابعاد افغان میخال شد. نور، اولین مصحوب بد بین این پدر بود که در کشور ما به وقت گذشته شده و به وسیله نظام نور ملی دانسته به نظام جفا، قدرت، سدا ماهه آمد. م. م. م.

رئیس جدید اتحادیه افغانهای آتاریو انتخاب شد

دکتر اتحادیه افغانهای مقیم آتاریو گزارش داد که بر اساس تصمیم شورای اجرایی اتحادیه، روز شنبه ۲۲ اپریل ۲۰۰۰ میلادی انتخابات برای تعیین رئیس و اعضای شورای اجرایی این اتحادیه به وسیله کمیسیون انتخابات در حضور نمایندگان کاندیدها، هیأت موسسین و ناظرین به شمول نمایندگان مبلغ مسئول دولتی کانادا به همکاری همه جانبه مسئولین اداری اتحادیه از ساعت ۹ صبح تا سه ساعت در مرکز اتحادیه دایر شد و تا ساعت ۷ شام ادامه یافت.

در این مسخفل پس از آن که رایسور فعالیت‌های شورای اجرایی سابق فرات گرفت، کمیسیون انتخابات به شمارش آراء پرداخت و نتایج توسط آقای عبدالحمید عبدالرحیم ری رئیس کمیسیون به این شرح اعلام گردید:

آقای امان الله غلومی ۵۸۵ رأی
آقای راز محمد نجیبی ۳۷۷ رأی
منتخب ۵ رأی
مجموع آراء ۹۹۵ رأی
بدین ترتیب آقای امان الله غلومی به

۷. آقای وحید مصوری
۸. آقای سیب الدین ناصر
۹. آقای محمود نورمحمدی
فرمانده دولت امنی اعضای شورای اجرایی ملی، به مدت یک سال دیگر به اتحادیه و قیده احزاب نمایند.

۱. آقای عبدالنصیر محسینی
۲. آقای نجیب الله مدنی
۳. آقای احمد شاه برانی
۴. آقای لطف الله لطفی
۵. آقای صابر فرمند
۶. آقای سحر پتال
۷. آقای جمال پورلی
۸. آقای سید ولی شریفی
۹. آقای حبیب الله حسینی زاده
اعضای کمیسیون انتخابات:

۱. آقای روشن خادم
۲. آقای اشرف باکر خیل
۳. آقای جیدالله فوری (میرجان)
۴. مهجانب اقبالان حبیب الله لنگر و محمد سرور اکبر زاده از طرف شورای اجرایی به کمیسیون انتخابات معرفی شدند.

رئیس جدید اتحادیه حد خوشین را کمیسیون

بنابرآن، درجبین این نشریه جمله ی " آفتاب در تبعید" درج گردید.

اندیشه ی نو :

بحیث " ماهنامه ی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی مجمع فرهنگی افغانهای مقیم کانادا" در هر ماه با تیراژ بلند در شهر بزرگ تورنتو به نشر میرسد و تا ایالت کیوبک نیز فرستاده میشود. مدیرمسوول "اندیشه ی نو" آقای داکتر محمد ثنا متین نیکپی و سر دبیر آن، زنده یاد سلطانعلی شنبلی بود. این ماهنامه، درسی تا چهل صفحه با مضامین و مطالب مختلف به زبانهای پشتو و فارسی و گاهی هم به زبان انگلیسی تحت نظریات تحریر، برای مدت دوازده سال انتشار می یافت.

زرنگار :

در سال ۱۹۹۶ میلادی بصورت دو هفته نامه آغاز به نشرات نمود. در جبین این نشریه چنین میخوانیم: " دو هفته نامه ی خبری، اجتماعی و فرهنگی جامعه ی افغانهای تورنتو- کانادا".

صفحات "زرنگار" به مرور زمان تا سی و دو صفحه افزایش یافت و مطالب گونه گون (سیاسی، اجتماعی، تجارتي و گزارشهای کمیونیتی افغانها در تورنتو) را به نشر میرساند. این دو هفته نامه تا کنون نیز به مسوولیت بانو مریم محبوب به نشر رسیده و در سراسر شهر پخش میشود.

فریاد :

ماهنامه ی " فریاد " که درواقع، اُرگان نشراتی جمعی از دموکراسی خواهان افغان در خارج از کشور بود، تحت نام " گفتمان دموکراسی برای افغانستان " درکشور آلمان به نشر میرسید و بازتکثیر آن از طرف هواداران دموکراسی افغانستان در کانادا به تیراژ زیاد به مسوولیت آقای نصرالدین (احمر) صورت می گرفت.

در صفحات متعدد این ماهنامه، مسایل مهم سیاسی، تحلیلی و تئوریک مربوط به نظام دموکراسی، شرایط و خواستگاه مردمی آن و همچنان مزایا و موازین نظام سیاسی مذکور در کشورهای مختلف جهان و از جمله در افغانستان به نشر میرسیدند

نایاب :

ماهنامه ی رنگین با دیزاین کمپیوتری و مطالب متنوع به زبانهای پشتو و فارسی در هر ماه بصورت منظم در شهر بزرگ تورنتو با تیراژ بلند به نشر میرسد. این ماهنامه که مورد توجه شرکت های تجارتی افغانها و همزبانان ایرانی نیز قرار دارد ، از سال تأسیس (۱۳۸۲ خورشیدی) تا کنون بصورت منظم و بدون وقفه در هفتاد و دو صفحه به مسوولیت آقای فاروق حفیظی انتشار می یابد.

راستی :

نشریه یی بود که در شهر هملتون واقع در حومه ی تورنتو، به مسوولیت آقای ظاهر محسنی (نوید) و تحت نظریات تحریر به زبانهای فارسی دری، پشتو، انگلیسی و فرانسوی به نشر میرسید. مطالب مربوط به کودکان، نوجوانان، اخلاق، اجتماع، هنر، داستان و شعرو ادب در صفحات این نشریه بچاپ میرسیدند.

در بخش " شناسنامه" نشریه ی راستی این جمله تجلی داشت: " راستی بخاطر مهرورزی ایجاد شده است و در جهت زدودن کینه ها و همستگی بیشتر هموطنان تلاش خواهد کرد."

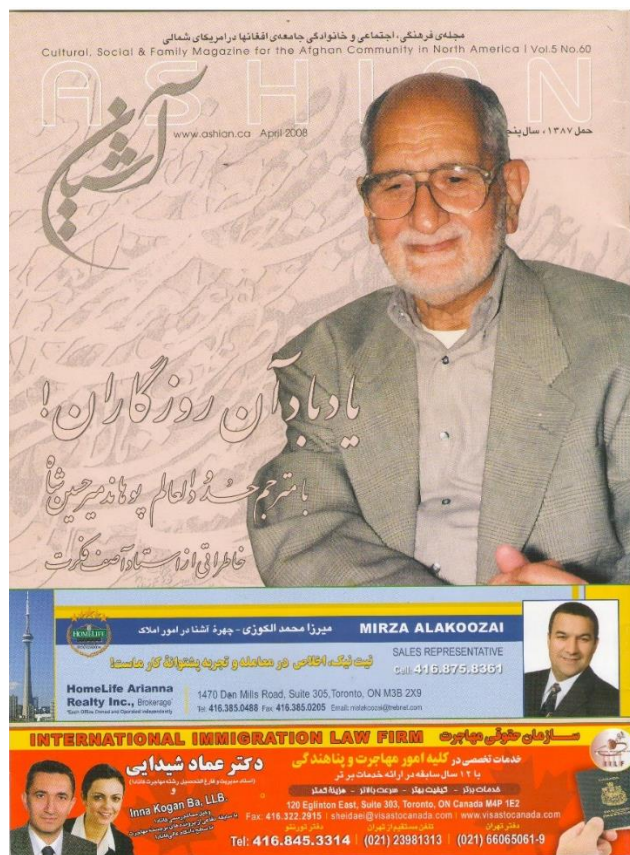
افغانستان تایمز :

ماهنامه یی بود که از اوایل دهه ی بیست میلادی در بیست صفحه با دیزاین کمپیوتری و با نشر مطالب رنگارنگ پیرامون اوضاع افغانستان و کمیونیتی افغانها در تورنتو به مسوولیت آقای غلام معصوم اخلاص از چاپ می برآمد. بایستی افزود که ماهنامه ی مذکور در سالهای بعد، با تیراژ بیشتر و با داشتن عنوان ومضامین انگلیسی نشر میگردید.

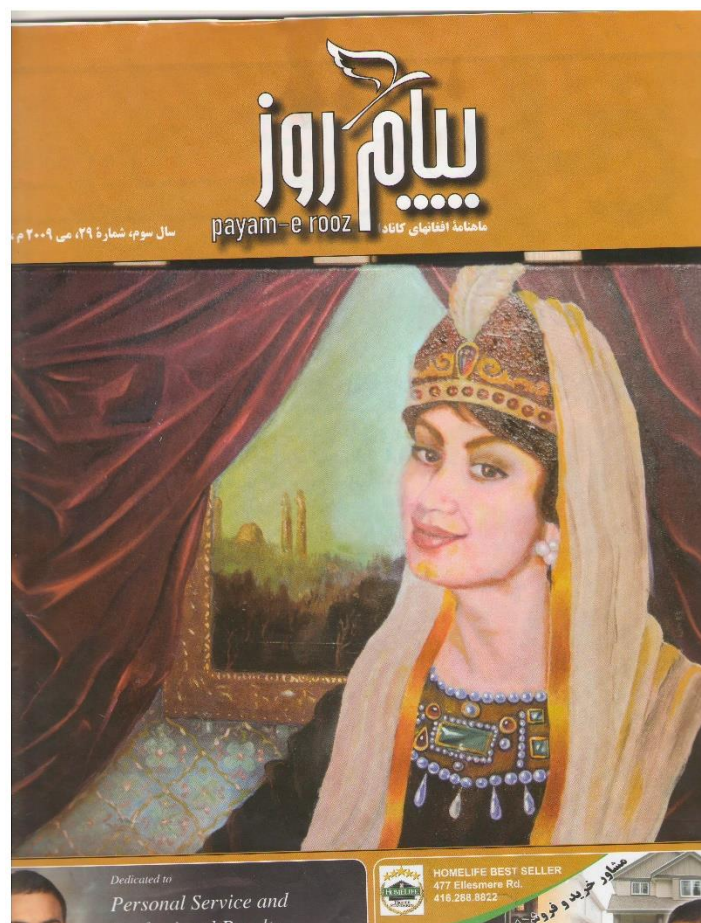
آشيان :

" مجله ی فرهنگی، اجتماعی و خانوادگی جامعه ی افغانها در امریکای شمالی " چند سالی تحت عنوان " آشیان"، با درج مطالب وزین زبانی، ادبی، اجتماعی و فرهنگی، با دیزاین و پشتی رنگه به مسوولیت آقای حمید ضربی بگونه ی منظم از چاپ می برآمد.

پیام روز :

مجله ی " پیام روز" در سال ۲۰۰۶ میلادی بصورت رنگه به نشرات خود آغاز کرد. قطع این مجله بزرگتر از قطع ستندرد سایر مجله هابود و مطالبی که روی صفحات آن به نشر میرسیدند، شامل گزارشهای کمیونیتی افغانها در تورنتو، مسایل ادبی، کلتوری، تبصره ها، یادی از بزرگان علمی و عرفانی، داستانها و یک بخش آن به زبان انگلیسی بود. مسوولیت " پیام روز" را بانو حنیفه روستایی فریوربه عهده داشت و درسراسر بزرگ شهر تورنتو پخش میگردید.

فروغ :

این نشریه بنام " دوهفته نامه فروغ نشریه ی مکتب فرهنگی و تعلیمی افغان" به مسوولیت آقای نصیرنیکیار در شهرتورنتو پخش میشد. در صفحات " فروغ" مطالب و مقالات متنوع، داستان ها و مصاحبه ها و غیره به چشم میخوردند. نشریه ی مذکور را مجموعاً بیست صفحه احتوا مینمود.

همسفر :

این نشریه بصورت مجله ی ماهوار و پستی رنگین از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۰۹ میلادی به نشر میرسید. مضامین و مطالب دینی، اخلاقی و اجتماعی در صفحات آن گنجانیده میشدند. مسوولیت نشریه ی "همسفر" را آقای امین حلیمی به عهده داشت.

The advertisement features a central graphic of a diamond shape composed of various magazine covers. To the right, the text reads: "همسفر HAMSAFAR Canadian - Afghan monthly publication Vol. 1, No. 11, February 2008 - 11544 - 11545". Below this, it says "یک سال با شما" (One year with you) and "hamsafar.ca".

Below the main graphic are four small advertisements:

- داریا دیکشنری** (Darya Dictionary): "تکمیل کتابخانه های ادبیاتی شما" (Complete your literary library). "مجموعه 25 جلدی در دسترس" (25 volumes available). "488 Eglinton Ave. East, Scarborough" (488 Eglinton Ave. East, Scarborough). "Tel: 416-291-9710 Fax: 416-291-1330".
- DIAMOND JAPANESE**: "JAPANESE AND KOREAN RESTAURANT, BAR & BISTRO". "Atsuki or Saki". "Tel: 416-491-8888".
- Karoon Landscaping**: "کلیه کارهای منظره سازی و باغبانی". "Tel: 416-538-6840".
- FARHAD FAQIRI**: "مشاور املاک خرید و فروش خانه، زمین و بزنس". "خدمات رایگان برای خریداران و تخلیف با 40% برای فروشندگان". "Cell: 416-8200952". "Home: 416-2888822". "477 Eglinton Ave. East, Toronto, ON, M4M 1B5".

Below these is an advertisement for **A. J. PORTRAIT PHOTOGRAPHY**: "عکاسی و فیلم برداری از محافل خوشی شما، عکس های خانوادگی، استودیویی، عکس پاسپورت و مسترکارت شیب، در ظرف پنج دقیقه (\$5.99)". "انواع و اقسام کارتهای عروسی". "Tel: 416-269-7666". "www.ajphoto.ca 3160 Eglinton Ave. East / Markham Rd".

بینام :

نشریه‌یی بود طنزی و انتقادی که هرازگاهی به مسوولیت سید موسی عثمان در دوازده صفحه به نشر میرسید. اسامی نویسندگان این نشریه کلاً مستعار بود و همیشه انگشت روی خرافات، نقایص و حرکات منفی دیگران می‌گذاشت و خالی از خنده نبود.

مجله ی تندرستی :

این مجله تحت عنوان "گزیده های تندرستی برای بزرگسالان افغان" از طرف "انجمن خانواده و کهن سالان افغان در انتاریو" به مسوولیت آقای دکترسید حسن فضل طی چهل و چهار صفحه به زبان فارسی در سال ۲۰۱۸ میلادی به نشر رسید. مطالب عمده ی این نشریه را پس از مقدمه ی ناشر، بصورت مجموعی موضوعات مربوط به صحت، وقایع، تداوی و ارائه ی معلومات مفید طبابتی و رهنمایی های لازم برای بزرگسالان کمیونیتی افغانها در تورنتو احتوا مینمود.

علاوتاً، نهاد بزرگسالان در تورنتو به مسوولیت جناب داکتر فضل، در جریان فعالیتهای چندین ساله اش، چندین جلد اثر تحقیقی طبابتی بنام های "قفسه ی اساسی و اختصاصی برای تهیه مواد غذا" و "گزیده های تندرستی برای کهنسالان" به زبانهای فارسی و انگلیسی بچاپ رسانیده و به اختیار حاجتمندان آن قرار داده است که اینک نمونه های آنرا در اینجا به توجه میرسانیم:

مجله ی زن :

مجله ی " زن " نشریه یی بود که برای مدتی در هر سه ماه یکبار از طرف محترمه ربیلا عطایی دختر با احساس زنده یاد خورشید عطایی در شهر تورنتو به نشر میرسید و مطالب مفید و خواندنی مربوط به زنده گی و سرنوشت زن افغان را به تصویر میکشید. اما نشر این مجله پس مرگ زنده یاد خورشید عطایی متوقف گردید.

افغانستان و مطبوعات جهان :

این نشریه بنام " نشریه ی خبری خارج از کشور " در سال 1992 میلادی از سوی "دفتر نمایندگی جمعیت اسلامی افغانستان در تورنتو" پخش میگردید. مطالب این نشریه را عمدتاً گزارشات جنگی از داخل افغانستان تشکیل میداد. "افغانستان و مطبوعات جهان" اصلاً در لندن انگلستان بچاپ میرسید.

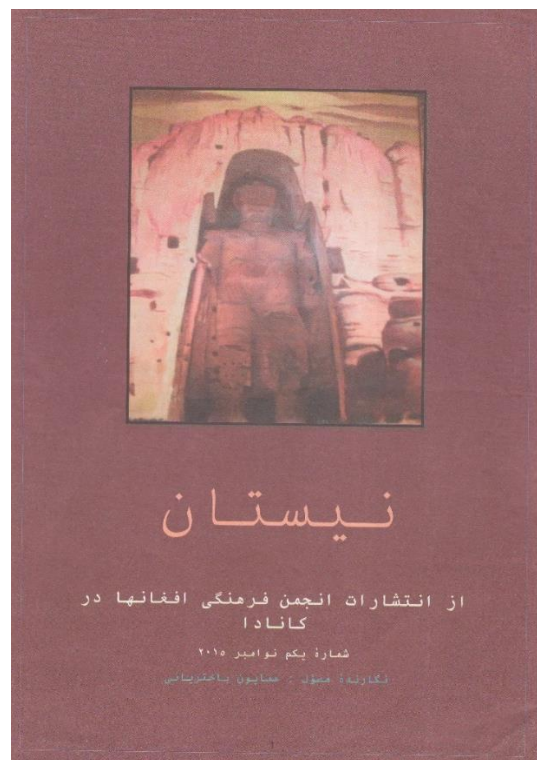
سعادت :

این نشریه که بصورت مجله ی کوچک به رنگ سیاه و سفید تحت شعار " نشریه معلوماتی و تجارتي افغانی در کاناډا" طی بیست صفحه به نشر میرسید، مدیرمسوول آن آقای رشید احمد ولی زاده بود و معلومات صحی، هنری، تاریخی و تجارتي را به زبانهای فارسی و انگلیسی دربرمیگرفت.

نیستان :

این نشریه بگونه ی مجله ی سه ماهه با پشتی و دیزاین کمپوتری و مطالب متنوع مانند حقوق زنان، طنز، معرفی اماکن تاریخی افغانستان، شعرو ادب و غیره به مسوولیت آقای همایون باختریانی در هشت تا دوازده صفحه در شهر تورنتو به چاپ میرسید و نشرات آن تا کنون ادامه دارد.

باید متذکر شوم که شاید رسانه های نوشتاری یا صوتی و تصویری توسط هموطنان عزیز ما در سایر ایالات کانادا به فعالیت پرداخته باشند و یا همین اکنون بدان می پردازند، اما چون متأسفانه دسترسی به آنها میسر نیست، نمیتوانیم از آنها نام ببریم. دونمونه از دو نشریه بنام های " معرفت " و " نور " از ایالت های کیوبک و البرتای کانادا، توسط یکی از عزیزان به اختیار ما گذاشته شد که به روئیت آندو، اینک توضیحی ارائه میکنیم:

معرفت :

این نشریه در شهر مونترال مربوط ایالت کیوبک کانادا به مسوولیت آقای برهان شیرزاد به نشر میرسید. چون پالیسی نشراتی این نشریه درج صفحه ی نخست آن گردیده و آنرا در اینجا کپی کردیم، پس خواننده میتواند متن آنرا مطالعه نماید. تا آنجا که معلومات حاصل نمودم، تنها یک شماره از این نشریه بچاپ رسیده است و بس.

[illegible]

نور :

طوری که ملاحظه میشود، این نشریه ، بنام " ماهنامه انجمن فرهنگی نور" به مسوولیت آقای اسماعیل خراسانیپور در ایالت البرتا بچاپ میرسید. تنها پستی این نشریه را بدست آوردیم که شماره ی دوم و سوم سال اول آنرا به نمایش میگذارد. امید که این فعالیتهای روشنگرانه ی فرهنگی در هردو ایالت متذکره ادامه داشته باشد.

پیام حق :

نشریه یی بود که در هر ماه از طرف اداره ی مسجد امت نبوی از بزرگشهر تورنتوبه نشر میرسید. مطالب منتشره ی این رسانه ی نوشتاری را عمدتاً مسایل دینی، اخلاقی و اجتماعی تشکیل میداد. نشرات "پیام حق" متأسفانه دیر ادامه نیافت و پس از انتشارچند شماره، متوقف گردید.

الخدام الثاقب :

این نشریه بگونه ی ماهنامه درسال ۲۹۹۴ م به مسوولیت آقای عبدالباقي قریشی به دو زبان (پشتو و فارسی) در بزرگ شهر تورنتو به نشر میرسید. در صفحه ی اول سال او این نشریه، مطالبی مانند "دا دچا له لاسه؟"، "دشیطان سره مرکه"، "دسید جمال الدین افغان مدرسه"، "اطاعت"، "زیربنای سعادت خانوادگی" و امثالهم به چشم میخورد.

پشتون :

این نشریه در سال ۱۹۹۵ میلادی به زبان ملی پشتو و تحت شعار "د پشتنوکلتوری تولنه" به مسوولیت آقای میا روشن خادم در شهر بزرگ تورنتو بچاپ میرسید .

فصل دوم

رسانه های صوتی یا رادیویی افغانها

در شهر تورنتو

با گذشت ماه ها و سالها، شناخت، آموزش و فعالیتهای رسانه یی افغانهای مقیم شهر تورنتو، گراف صعودی می پیمود و طنین زنده گی و خواسته های جامعه ی افغانی را در فضای شهر به صدا درمی آورد. چنانکه دیدیم، تلاشها و فعالیتهای قلمی و رسانه یی هموطنان عزیز ما یک گام به پیش گذاشت و اقدام به نشرات گفتاری یا رادیویی نیز بعمل آوردند.

اینک، میخواهم طی فصل دوم این اثر، به معرفی اسم و رسم این بخش از رسانه ها در شهر بزرگ تورنتو بپردازم:

رادیو صدای ملی افغانستان :

موازی با رسانه های نوشتاری، برنامه های رادیویی هم پس از سالهای 1990 میلادی در میان جمع افغانهای مقیم کانادا، بخصوص در میان افغانهای مقیم شهر تورنتو به وجود آمدند. یکی از این برنامه های رادیویی، تحت نام " رادیو صدای ملی افغانستان" به گوینده گی آقای میاروشان خادم در هرشنبه یکساعت به زبانهای پشتو، فارسی و انگلیسی شامل اخبار و گزارشات افغانستان و جهان، از طریق دستگاه "سی.اچ.آر. وای" نشرات داشت.

رادیو صدای افغانستان :

این برنامه ی رادیویی در اواخر سال ۱۹۸۹ و اوایل سال ۱۹۹۰ میلادی به گوینده گی آقای نصیر خالداغز بکار کرد. برنامه ی مذکور در هر هفته به مدت نیم ساعت از طریق شبکه ی "چاو" و سپس به مدت یکساعت از شهر تورنتو پخش میگردد.

موضوعات جاری در افغانستان و جهان و مسایل مربوط به کمیونیتی افغانهای مقیم تورنتو از زمره ی مطالب مورد نشر این رسانه بود.

رادیوی اتحادیه ی افغانها:

این رسانه ی رادیویی، هرشنبه شب از ساعت ۹ تا ۱۰ شب ازطرف کمیته ی نشرات فرهنگی " اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو" بالای موج ۵۳۰ ای. ام میپرداخت. اخبار روز، گزارشهای مربوط به اوضاع افغانستان، فعالیت های اتحادیه و مصاحبه های مختلف با شخصیت های اثرگزار جامعه ی افغانی از جمله ی مطالب مورد نشر این رادیو بود.

رادیو باختر:

این برنامه ی رادیویی، در هر هفته برای یکساعت ازطرف شب به گوینده گی آقای فرهاد لیبیب و همسرشان (محترمه سعیده لیبیب) که در عین حال، مسوولیت "کانون فرهنگی باختر" را نیز بعهدہ داشتند، به نشرات ادامه میداد. موضوعات سیاسی، فرهنگی، تبصره های اخلاقی و اصلاحی و مصاحبه ها از این طریق بگوش شنونده ها رسانیده میشدند.

رایو آواز سبای افغانستان :

این رادیو در هر دو شنبه شب به گوینده گی زنده یاد غلام نبی خاطر برای ساکنان ایالت انتاریو و بخصوص برای باشندده های شهر تورنتو و افغانهای مقیم در آن به نشرات میپرداخت.

اعلانات تجارتي، گزارشهای داخل افغانستان و بررسی مسایل داخل جامعه ی افغانی مقیم تورنتو، بخش عمده ی مطالب قابل نشر این رادیو را احتوا مینمودند.

رادیو صدای شرق :

رادیوی نیم ساعته ی " صدای شرق " به گوینده گی آقای میان جان ثبات از طریق شبکه ی "چن رادیو" از شهر بزرگ تورنتو، با دکلمه ی اشعار، گزارشات محلی و موضوعات داخل کمیونیتی افغانها به نشر میرسید.

رادیو باهم :

رادیویی بود که هر شب از ساعت ۱۱ الی ۱۲ شب با گوینده گی بانو نجیبه درویش و آقای بشیر فرزاد از شهر تورنتو پخش میشد. از این طریق مطالب ادبی، طنزی و اجتماعی و همچنان گزارشات افغانستان و جهان به نشر میرسیدند.

رادیو سباوون :

هر هفته از ساعت ۸ الی ۹ شب به گوینده گی آقای حلیم امنینی از شهر تورنتو نشر میشد و آگاهی های تجارتي، معلومات پیرامون " ریل ستیت " یا خرید و فروش منازل، مصاحبه ها و غیره به اطلاع شنونده ها رسانیده میشد.

رادیو رنگین کمان :

این شبکه ی رادیویی (انترنتی) به گوینده گی آقای وکیل بهارابی و رامین بهارابی از شهرک "آکیل" در حومه ی شهر تورنتو، بگونه ی بیست و چهار ساعته نشرات داشت. اسم این رسانه ی رادیویی انترنتی بعداً تغییر داده شد و بنام "رادیو گذرگاه"

مسمی گردید و نهایتاً تحت نام "رادیورنگین کمان" نشرات میکرد. موضوعات سیاسی، اجتماعی، زبانی و ادبی از این طریق به سمع پارسی زبانان درسراسر جهان رسانیده میشد.

رادیوپگاه :

همان شبکه ی رادیوانترنتی "رنگین کمال" بود که در اثر تصمیم آقای عبدالوکیل بهارابی، پس از مدتی به "رادیو پگاه" تغییر نام داد و نشرات آن به روال همیشه گی با پخش خبرها، تبصره های سیاسی، موضوعات ادبی و غیره ادامه یافت.

رادیو گذرگاه :

باز هم با اتخاذ تصمیم اداره ی "رادیوپگاه"، اسم این شبکه ی رادیو انترنتی در سالهای بعد به "رادیو گذرگاه" تغییر یافت و کمافی السابق به نشرات خویش ادامه داد.

د افغان ژغ رادیویی خبرونه:

شبهای یکشنبه از ساعت ۱۱ تا ۱۲ شب از طریق "چن رادیو" یا از موج ۱۵۴۰ AM به نشرات می پرداخت. متأسفانه گوینده یا مسوول این برنامه ی رادیویی به ما روشن نشد.

دافغان پیام رادیوی خپرونه :

این برنامه ی رادیویی، سه شنبه شبها از ساعت ۱۰ تا ۱۲ شب بالای موج ۵۳۰ ای-ام از طرف آقای عمر خطاب در سراسر تورنتو برودکاست میشود. از این طریق، اخبار روز، گزارشات و مصاحبه ها پخش میگردید.

د افغانانو د پیوستون رادیو :

این رسانه ی گفتاری پنج شب در هفته (از دوشنبه تا جمعه) از ساعت ۱۰ تا ۱۲ شب بالای موج ۱۴۲۰ ای-ام در شهر تورنتو نشرات داشت.

فصل سوم

شبکه های تلویزیونی افغانها در تورنتو

چنانکه گفته آمد، هر قدر به مرور زمان، آگاهی و تجارب اهل قلم و فرهنگ مربوط به جامعه ی کوچک افغانها در شهر بزرگ تورنتو بالا میرفت، به همان اندازه فعالیت های رسانه یی آنها نیز راه تکامل می پیمود. یعنی هموطنان پناهنده ی ما گامهای فراختر و متکاملتری از رسانه های نوشتاری و گفتاری به سوی رسانه ی سمعی و بصری یا نشرات تلویزیونی برمیداشتند. به همین سلسله، برنامه ی تلویزیونی "سیمای شرق" نخستین رسانه ی تصویری افغانها در شهر تورنتو بود که توسط آقای عزیز نایل از طریق شبکه ی "آمنی" و در کنار سایر برنامه های ملیت های مختلف آغاز بکار نمود.

این برنامه ی تلویزیونی که بعد از ظهر روز های شنبه نشرات داشت علاوه از پخش موسیقی افغانی، گزارشات محلی، اعلانات تجارتي، حوادث داخل افغانستان و مصاحبه ها را نیز به نشر میرسانید.

برنامه ی "سیمای شرق" در سالهای بعد، در هر هفته برای مدت یک ساعت از طریق شبکه ی تلویزیون جهانی "پیام افغان"، با گزینش مطالب بهروزنده تر اجتماعی و فرهنگی و تاریخی به نشر میرسید.

برنامه ی تلویزیونی "میهن" :

نخستین رسانه ی تصویری بود که توسط آقای نصیرخالد در سال ۱۹۹۳ میلادی ایجاد گردید. موسیقی، شعرو گزارشات محلی و میهنی در هر هفته یکبار از همین طریق به نشر میرسند.

تلویزیون اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو :

اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو، در سالهای اخیر دهه ی دوهزار، اقدام به گشایش برنامه ی تلویزیونی نمود . این برنامه ها، پنجشنبه شبهای هر هفته از طریق شبکه ی تلویزیون جهانی "پیام افغان" پخش میگردد که مطالب قابل نشر توسط کمیته ی فرهنگی اتحادیه ی مذکور تهیه و بوسیله ی نطقان مختلف زنانه و مردانه اجرا میشود. اخبار روز، گزارشها، موضوعات دینی و اجتماعی، مصاحبه ها و فعالیت های اتحادیه در ایالت انتاریو، از این مجرا به چشم و گوش بیننده ها رسانیده میشوند.

تلویزیون "افغان جوان" :

این رسانه ی سمعی و بصری در سال ۲۰۱۶ م تأسیس شد و بصورت بیست و چهار ساعته از شهرک "برمتون" واقع در حومه ی تورنتو به نشرات آغاز نمود که تاکنون ادامه دارد.

مسئولیت این شبکه ی جهانی را آقای عنایت محمدی به عهده دارد. باید افزود که مسئولیت تولید برنامه های تفریحی، هنری و اجتماعی تلویزیون "افغان جوان" به عهده ی آقای مصطفی سامی بود.

تلویزیون نوین :

این شبکه ی تلویزیونی جهانی در سال ۲۰۱۸م آغاز به فعالیت نشراتی نمود و در پایان همین سال، روی دلایلی که با آن دسترسی نداریم ، متوقف شد.

تلویزیون سرود :

این شبکه ی تلویزیون جهانی که مرکز آن در بزرگ شهر تورنتوی کانادا قرار دارد، از چندین سال به اینسو، به نشرات خویش ادامه میدهد. مأسس این شبکه ی تلویزیون آقای حبیب درانی است و امورتخنیکی آنرا آقای امید نیکزاد به پیش میبرد. باید علاوه نموده که این تلویزیون، عمدتاً به نشر آهنگهای متنوع موسیقی و مسایل هنری می پردازد.

برنامه ی تلویزیون سباوون :

برنامه یی بود که یک شب در هفته به گوینده گی آقای حلیم امینی در تورنتو تهیه و از طریق شبکه ی تلویزیون جهانی " پیام افغان " پخش میشد. مطالب منتشره ی این برنامه ی تلویزیونی را نکته های صحی و سلامتی، ریل ستیت یا خرید و فروش املاک و گفتنی های مربوط به کمیونتی افغانها در تورنتو تشکیل میداد.

برنامه ی تلویزیونی " نوید " :

این برنامه توسط آقای عبید ورکزی در شهر تورنتو تهیه شده و روز های شنبه ساعت هفت شام از طریق شبکه ی تلویزیون جهانی "آریانا" از ایالات متحده ی امریکا نشر میشد. طی این برنامه، موسیقی افغانی و ایرانی، گزارشهای محلی تورنتو و

مصاحبه با برخی از شاعران، هنرمندان و فرهنگیان پخش میشد. برنامه ی مذکور تا همین اکنون که این سطور رقم زده میشوند، ادامه دارد.

برنامه ی تلویزیونی " اسرار معرفت " :

هر هفته یکبار به روز های چهارشنبه و به گوینده ی آقای " قاضی زاده" در شهرتورنتوی کانادا تهیه و از طریق شبکه ی جهانی تلویزیون " پیام افغان " به نشر میرسید. گفتنی های این برنامه را بصورت کلی، مسایل دینی، عرفانی و اخلاقی تشکیل میدادند.

تلویزیون "وطن ما " :

برنامه یی است که از چند سال به اینسو توسط دو برادر هنردوست بنام های " نجیب پوپل" و " ظاهر پوپل" بعنوان شبکه ی جهانی بیست و چهار ساعته از شهرتورنتو نشرات دارد. مسایل مربوط به هنر سینما، موسیقی، گزارشهای محلی و آگاهی های تجارتي تا هنوز از همین طریق پخش میگردند.

برنامه ی تلویزیونی "دنیای هزاره " :

این برنامه در اواخر سال ۲۰۱۷ میلادی در شهر تورنتو و به مسوولیت آقای عنایت محمدی ایجاد گردید. یکی از گوینده گان و برنامه سازان تلویزیون دنیای هزاره، آقای آقای "کلانترزاده" میباشد که مطالب متنوع مانند تبصره های سیاسی، تاریخی و هنری را به نشر میرساند.

برنامه ی تلویزیونی "امید ۲۴" :

این شبکه ی تلویزیون جهانی در سال ۲۰۱۵ میلادی از سوی آقای نصیرخالد در شهر تورنتو کانادا راه اندازی شد و تا همین اکنون (ماه اپریل ۲۰۲۰م) ادامه دارد. از طریق این شبکه ی جهانی، موضوعات خبری افغانستان، جهان و تورنتو، موسیقی، تبصره های سیاسی، تاریخی، صحتی و خانواده گی بصورت پیوسته به نشر میرسد و گزارشهای مربوط به رویداد های کمیونتی افغانها در تورنتو نیز پوشش می یابد.

برنامه ی تلویزیونی "شهر آشنا" :

نشرات تلویزیونی "شهر آشنا" توسط بانو "نبیله فتاح یعقوب" در شهر تورنتو تهیه میشود و از طریق شبکه ی تلویزیون جهانی "آریانا" به مسوولیت آقای "مسکین یار" ، یکبار در هفته صورت میگرفت. پخش موسیقی، حرف و سخن، مصاحبه ها و سایر موضوعات شامل نشرات این برنامه ی تلویزیونی بود.

تلویزیون "افغان تایم" :

اما سپس بانوبیل شبکه ی تلویزیون جهانی " افغان تایم " را به مسوولیت خودش و همکاری نزدیک آقای قهار روفی در شهرتورنتو ایجاد نمود. برنامه های " افغان تایم " بصورت بیست و چهارساعته و نشر موضوعات متنوع دینی، اجتماعی، تاریخی و تفریحی تاکنون هم ادامه دارد.

تلویزیون " سما " :

این برنامه ی تصویری نیز از چند سال بدینسو توسط آقای امید خالد فرزند رشید آقای نصیرخالد در شهر تورنتو ایجاد گردیده و تا هنوز با پخش موضوعات هنری، موسیقی و تفریحی بصورت بیست و چهارساعت به نشرات ادامه میدهد.

رسانه های سه گانه یی را که در بالا نام گرفتیم، درواقع، هرکدام آن به سهم خود و با سعی و کوشش مسوولان و گرداننده گان آنها، خدماتی را در جهت زنده نگهداشتن ارزشهای فرهنگی جامعه ی افغانی، آنهم دردنیای غربت و دوری از میهن، انجام دادند و خوشبختانه این سلسله، با تفاوتها و فرود و فرازهایی هنوز هم ادامه دارد.

تلویزیون افغان نوبل :

این شبکه ی تلویزیون جهانی و بیست و چهارساعته، در ماه جنوری سال ۲۰۲۰ میلادی توسط آقای قهار روفی در شهر " اجکس " واقع در حومه ی شهرتورنتو ایجاد گردید. آقای مصطفی سامی مسوولیت تهیه و تولید برنامه های مختلف این رسانه ی تصویری را بعهده دارد و تاکنون موفقانه به پیشر میرود.

بخش رسانه های تلفونی در تورنتو

در اینجا جا دارد رسانه های تلفونی یا " تلفونهای خبری" در تورنتو را نیز درج نماییم:

پس از سالهای نود میلادی بود که برای نخستین بار، ماشین های پیامگیر از طرف برخی از هموطنان ما به لین تلفونهای منازل شان نصب گردید. متعاقب همین تحول تکنالوژی بود که بعضی از افغانهای مقیم شهر تورنتو ابتکار بخرچ داده شماره های خاصی را بنام " تلفون خبری" غرض اطلاع رسانی برای جامعه ی افغانی مقیم شهر تورنتو بکار انداختند.

این ابتکار در موقع خودش موجب سهولت هایی مثلاً در بخش شنیدن فشرده ی اخبار افغانستان، اعلانات فوتی و تجارتی پنداشته میشد.

تا آنجا که من بخاطر دارم، نخستین تلفون خبری توسط یکی از هموطنان ما بنام (صدیق پوپلزی) در سالهای پس از نود میلادی بکار انداخته شد که مدتی فعال بود.

هموطن دیگری بنام (اسدفرهمند) نیز تقریباً در همان سالها، شماره ی تلفون خبری دیگری را فعال نمود که مدتی چند ادامه یافت.

آقای (عنایت شریف) ژورنالیست سابقه دار کشور مقیم شهر تورنتو نیز یکی دیگر از کسانی بود که چنین تلفون خبری را تحت عنوان " رویداد" فعال ساختند.

تلفون دیگری که برای مدتی در شهر تورنتو به فعالیت پرداخت، بنام " صدای افغانستان" بود که به مسوولیت آقای نصیرخالد صاحب امتیاز تلویزیون جهانی " امید ۲۴" ، مدتی مصروف نشر و پخش اخبار و گزارشات وطن و شهرتورنتو بود.

آقای احد ترکمنی، آنگاه که از هندوستان به شهرتورنتوی کانادا رسید، موازی با نشروپخش جریده ی "پیام وجدان"، شماره ی خاص تلفون خبری را نیز در اختیار هموطنان ما قرارداد.

تلفون خبری " هموطن" نیز در سال ۲۰۰۳ میلادی توسط دکتر لعلزاد بلوچ بکار آغاز نمود. این دستگاه در اول، صرفاً برای مدت نه دقیقه میتوانست سرویس خبری داشته باشد، اما به مرور زمان مراحل تکاملی پیمود و اکنون دارای شش چینل نشراتی میباشد.

تلفون خبری " آریانا"، وسیله ی دیگری بود که برای مدت زیادی از طرف زنده یاد خان آقا سرور آوازخوان و بازیگرفلم های افغانی در شهرتورنتو به فعالیت پرداخت.

اتحادیه ی افغانهای مقیم انتاریو نیز تلفون خبری داشت که از سال ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۳ میلادی از طرف زنده یاد جان آغا الکوزی مسوول فرهنگی اتحادیه ی مذکور گرداننده گی میشد. برخی از افغانهای ساکن شهر بزرگ تورنتو، خبرهای کمیونیتی مانند مراسم نمازهای عید، اعلانات فوتی و سایر گزارشها را از همین طریق میشنیدند.

باید علاوه شود که شیوه ی کار این رسانه های تلفونی طوری بوده است که علاقمندان میتوانند هر وقت و از هر جا با دایل نمودن شماره ی مخصوص، فشرده ی خبرها، گزارشات، اعلانات فوتی و تجارتی را بشنوند.

نکته ی دیگری را که قابل تذکر میدانیم، اینست که وقتی در بخش خدمات و فعالیتهای فرهنگی هم میهنان مان در تورنتو سخن میرانیم، باید از تألیف کتب، تأسیس یا ایجاد کتابخانه ها، کتابفروشی ها و همچنان از هوا و فضای کتابخوانی میان هموطنان عزیز نیز صحبت کنیم و اما، چون تا آنجا که اطلاع دارم، جناب عبدالباری جمال یکی از فرهنگیان و قلم بدستان جامعه ی افغانی در تورنتو نیز اقدام به تألیف و نشر کتابی تحت عنوان " انجمن دانش گهواره ی چاپ کتاب " نموده و طی کتاب مذکور، این زاویه از فعالیتهای فرهنگی را خواهد شگافت، پس من به گرد آوری همین مقدار معلومات که درج این اثر گردید، اکتفانمودم.

همچنان، امید وارم تعداد، اسامی و برنامه های نهادهای انجمن ها و ساختارهای فرهنگی – ادبی مقیم شهر تورنتو را نیز آقای باری جمال و یا سایر هموطنان گرامی ما طی یک مجموعه ی جداگانه تنظیم و تألیف نمایند. گفته میشود که همین اکنون به تعداد بیشتر از سی نهاد وانجمن فرهنگی و تجارتي و خدماتی در این شهر مشغول فعالیت اند.

(پایان)